

fjölbreytni sköpun upplýsing
Fjölbrautaskóli Suðurlands

Skýrsla um skólastarf

í fangelsum

skólaárið 2015-2016

Gylfi Þorkelsson

kennslustjóri

1. Inngangur

Skólaárið 2015-2016 var um margt sérstakt og athyglisvert. Á haustönn var slegið aðsóknarmet þegar alls 71 nemandi stundaði nám í fangelsunum á Litlahrauni og Sogni. Í síðustu kennsluviku annarinnar voru 42 nemendur enn á viðveruskránni á Litlahrauni. Vegna þessa mikla nemendafjölda varð að tvísetja skólann þar í þremur grunngreinunum, íslensku, ensku og stærðfræði. Vorönnin var með allt öðru sniði. 59 nemendur komu við sögu en einungis 17 voru virkir að kalla þegar kom fram í síðustu kennsluviku, 12 á Litlahrauni en 5 í Sogni. Margar skýringar má tína til á þessari miklu sveiflu, en það verður ekki gert hér; aðeins sagt að hún lýsir því vel hve skólastarf í fangelsum er brothætt og hve mikil áhrif ytri aðstæður hafa á námsframvindu nemenda þar.

Kennslustjóri í fangelsum og náms- og starfsráðgjafi lögðu töluvert mikla vinnu á skólaárinu í undirbúning stefnumótunar til framtíðar fyrir skólastarf og námsframboð í fangelsum, ekki síst með tilliti til væntanlegs nýs fangelsis á Hólmsheiði, og lögðu fram drög að stefnumótunaráætlun. Undirbúningurinn fólst m.a. í fundahöldum með skólameistara FSu, nýjum forstöðumanni á Litlahrauni og Sogni, fangelsismálastjóra í Fangelsismálastofnun, fangelsið á Hólmsheiði var skoðað í fylgd Guðmundar Gíslasonar, forstöðumanns hjá Fangelsismálastofnun, og föstudagssíðdegi var nýtt til að sitja ráðstefnu í Norræna húsinu um „norsku leiðina“ í menntunarmálum fanga, þar sem aðalræðumaður var fyrrum innanríkisráðherra Noregs. Einnig var fundað með verknámskennurum FSu undir vor til að skerpa á samstarfi og undirbúa aukið námsframboð af verk- og iðnbrautum.

Þegar á heildina er litið má segja að skólastarfið hafi verið gjöfult og mikil gerjun er tvímælalaust til staðar í menntunarmálum fanga.

2. Haustönn 2015

2.1 Starfsfólk

Eftirfarandi störfuðu við skólahaldið á önninni:

Borgþór Helgason, málmíðgreinakennari LH (fjarnám)

Egill Örn Jóhannesson, bílgreinakennari LH (staðnáam)

Eyvindur Bjarnason, stærðfræði- og grunnteiknikennari Sogni (staðnáam)

Gylfi Þorkelsson, kennslustjóri og íslenskukennari LH og Sogni

Helgi Þorvaldsson, enskukennari Sogni (staðnáam)

Ingibjörg Ólöf Sigurðardóttir sálfræðikennari LH (fjarnám)

Ingvar Bjarnason, stærðfræði- og grunnteiknikennari LH (staðnáam)

Lárus Ágúst Bragason, sögukennari, LH (fjarnám)

Lóa Hrönn Harðardóttir, náms- og starfsráðgjafi LH og Sogni

Sigríður Þjetursdóttir, kennari á hestabraut Sogni (fjarnám)

Sigurður Grímsson, málmíðngreinar LH (staðnáam)

Sveinn E. Magnússon, enskukennari LH (staðnáam)

Sverrir Geir Ingibjartsson, íþróttakennari LH (staðnáam) og Sogni (fjarnám)

2.2 Samantekt um skólahaldið

Enn voru slegin aðsóknarmet, skv. bestu manna yfirsýn, að menntun í fangelsum á önninni. Alls innritaðist í nám á Litlahrauni og Sogni 71 nemandi á haustönn 2015. Þar af voru fimm í háskólanámi, en hinir 66 voru skráðir í nám á vegum FSu.

Skólahald hófst föstudaginn 14. ágúst með útteilingu stundaskráa og skráningu eftirlegukinda. Kennsla hófst mánudaginn 17. ágúst á Litlahrauni og þriðjudaginn 18. í Sogni.

Kennt var með hefðbundnum hætti fimm daga vikunnar í skólanum á Litlahrauni en þrjá daga í Sogni.

Eins og jafnan áður voru nemendur að koma og fara á önninni, en alls voru 42 FSu-nemendanna á viðveruskránni í síðustu kennsluviku. Þegar mest var taldi kladdinn hins vegar 53 nemendur, þar af 42 á Litlahrauni, en þess má geta að skólastofan þar rúmar 15 nemendur. Grípa varð til þess ráðs að tvísetja skólann í öllum þremur grunngreinunum, þar sem flestir nemendur eru skráðir; íslensku, ensku og stærðfræði, og hefur þess ekki þurft fyrr.

Ofantaldir 66 nemendur FSu. sem sátu á skólabekk á einhverjum tímamarki voru alls skráðir í 43 mismunandi áfanga á önninni og 806 feiningar. Í síðustu kennsluviku voru eins og fyrr segir 42 nemendur enn við nám, og til lokanámsmats og skráningar í Innu skiluðu sér 158 einkunnir úr 34 ólíkum áföngum, alls 738 fein. Af þeim stóðust 128 fein. eða 17,34%. Einkunnin F var langalgengust, 125 F af 158 lokaeinkunnum, eða 79% allra einkunna. Þetta þýðir að flestir nemenda hafa ekki tekið próf eða lokið fullnaðarnámsmati. Af þeim sem það gerðu náðu nánast allir tilskildum árangri, einungis 2 einkunnir eru neðan marka en 31 einkunn af 33 standast kröfur og skila einingum, eða 94%, sem hlýtur að teljast ásættanlegt.

Margir nemendur höfðu að auki skráð sig úr námi yfir önnina, og koma ekki við sögu tölfræðiútreikninga í Innu, en þeirra einingar skila sér hugsanlega á næstu önn, ásamt þeim sem fengu einkunnina F, en á bak við þann bókstaf er námi oft og tíðum nánast lokið eða það alllangt komið.

Einkunnadreifing H15

Eink.	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	S	F
Fjöldi	2	6	7	10	2	3	2	0	0	0	1	125
/158	1,3%	3,8%	4,3%	6,3%	1,3%	1,9%	1,3%	0%	0%	0%	0,6%	79,1%
/33	6,1%	18,2%	21,2%	30,3%	6,1%	9,1%	6,1%	0%	0%	0%	3,0%	

2.3 Yfirlit yfir námsárangur í einstökum greinum og áföngum

Enska

ENSK-	Fjöldi nem.	Staðið	F	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1HE05	10	6	4	7,2	30 / 60%
2HA05	16	1	15	6,5	5 / 6,25%
2HB05	4	2	2	8,0	10 / 50%
2HC05	3	0	3		0
2OR05	3	1	2	8	5 / 33,3%
3FO05	2	1	1	8	5 / 50%

Íslenska

ÍSLE-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1FV05	1	0	1		0
1LR05	10	0	10		0
1MR05	7	2	5	8,5	10 / 28,6%
2OS05	6	0	6		0
3PS05	2	0	2		0
3NB05	1	1	0	8	5 / 100%

Íþróttir

ÍÞRÓ-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	(Meðal)eink.	Staðnar ein. / %
1PH03	19	4	15	6	12 / 21%
2PL03	6	1	5	7	3 / 16,7%
2AL02	3	2	1	9,5	4 / 66,7%

Saga

SAGA-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2IS05	2	0	2		0
2YA05	1	1	0	8	5 / 100%

Sálfræði

SÁLF-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2IN05	3	0	3		0

Stærðfræði

STÆR-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein./%
-------	-------------	--------	------	------------	----------------

1GS05	9	1	8	4,5	5 / 11,1%
1AJ05	11	0	11		0
1RU05	5	1	4	9	5 / 20%
2HV05	1	0	1		0
2TL05	1	0	1		0
3FD05	2	0	2		0
3TL05	1	1	0	8	5 / 100%
3HD05	1	0	1		0

GRUNNNÁM MÁLMÍÐNA

Efnisfræði málmíðna

EFNG-	Fjöldi nem.	Staðið	F	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1EF05	1	1	0	5	5 / 100%
3PL03	1	1	0	10	3 / 100%

Logsuða

LOSU-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1LS03	5		5		0

Plötuvinna

PLVI-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1PS04	6	3	3	7	12 / 50%

Rafsuða

RAFS-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2RA04	5	0	5		0

HESTABRAUT

Hestamennska – Bóklegt I

HEST-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1GR05	1	1	0	7	5 / 100%

HÚSASMÍÐABRAUT

Grunnteikning

GRTE-	Fjöldi nem.	Staðið	F	Meðaleink.	Staðnar ein./%
-------	-------------	--------	---	------------	----------------

1FA05	8	0	8		0
-------	---	---	---	--	---

Teikningar og verklýsingar

TEVH-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein./%
2GH05	1	0	1		0

3. Vorönn 2016

3.1 Starfsfólk

Eftirfarandi störfuðu við skólahaldið á önninni:

Egill Örn Jóhannesson, bílgreinakennari (staðnám)

Eyrún Björg Magnúsdóttir, félagsfræðikennari (fjarnám)

Eyvindur Bjarnason, stærðfræði- og grunnteiknikennari Sogni (staðnám)

Gylfi Þorkelsson, kennslustjóri og íslenskukennari LH og Sogni

Hannes Stefánsson, þýskukennari (fjarnám)

Helgi Þorvaldsson, enskukennari Sogni (staðnám)

Ingibjörg Ólöf Sigurðardóttir, sálfræðikennari (fjarnám)

Ingvar Bjarnason, stærðfræði- og grunnteiknikennari LH (staðnám)

Lóa Hrönn Harðardóttir, náms- og starfsráðgjafi LH og Sogni

Sigríður Pjetursdóttir, kennari á hestabraut (fjarnám)

Sigurður Grímsson, málmíðngreinar LH (staðnám)

Sigurður Torfi Sigurðsson, kennari á hestabraut (fjarnám)

Sveinn E. Magnússon, enskukennari LH (staðnám)

Sverrir Geir Ingibjartsson, íþróttakennari LH (staðnám) og Sogni (fjarnám)

Þór Stefánsson, rafiðnakennari (fjarnám)

3.2 Samantekt um skólahaldið

Alls innrituðust í nám á Litlahrauni og Sogni 59 nemendur á vorönn 2016. Þar af voru fjórir í háskólanámi, þrír í námi við aðra framhaldsskóla og 52 skráðir í nám á vegum FSu., 41 á Litlahrauni en 11 í Sogni. Þetta eru aðeins færri nemendur en undanfarnar annir, en þess má

geta að ný lög um fullnustu refsinga stytta í mörgum tilvikum fangelsisvist og hafa jafnframt umtalsverð áhrif á skólstarfið.

Skólahald hófst þriðjudaginn 5. janúar með undirbúningi, innritun og útteilingu stundaskráa og fyrsti kennsludagurinn var fimmtudagurinn 7. janúar bæði á Litlahrauni og Sogni. Hefðbundin staðkennsla fór fram fimm daga vikunnar á Litlahrauni en þrjá daga í Sogni.

Eins og jafnan áður voru nemendur að koma og fara á önninni, en einungis voru 17 nemendur virkir að kalla fram í síðustu kennsluviku, 12 á Litlahrauni en 5 í Sogni.

Ofantaldir 52 nemendur FSu. sem sátu á skólabekk á einhverjum tímamarki voru alls skráðir í 68 mismunandi áfanga á önninni og 758 feiningar. Í síðustu kennsluviku voru eins og fyrr segir 17 nemendur enn við nám, „skiluðu sér til prófs“ eins og kallað er, og skráðir í 466 feiningar. Af þeim einungum (sem skiluðu sér til prófs) stóðust 245 einingar, eða 52,6% en í heildina glötuðust 513 einingar á önninni, eða tæp 68%. Hluti þeirra skilar sér líklega á næstu önn, því í fangelsunum eru annaskil fljótandi eins og margtíundað hefur verið. Ef frá eru dregnar allar F einkunnir og aðeins tekið tillit til þeirra sem sannarlega eru afrakstur lokanámsmats, þá er um að ræða 65 einkunnir. Af þeim eru aðeins 5 falleinkunnir (1-4) en 60 einkunnir staðnar (5-10). Þannig má segja að af þeim sem fara í próf eða ljúka námsmati í áföngunum standast 92,3% settar lágmarkskröfur, og lítið hægt að kvarta yfir því.

Á önninni voru kenndar 19 námsgreinar, alls 36 mismunandi áfangar, og kennararnir sem sinntu þessu voru 14, þar af 8 sem staðkenndu í fangelsunum, ýmist á Litlahrauni eða Sogni, einn kennari staðkenndi í báðum fangelsunum, og 7 kenndu áfanga í fjarnámi, ýmist gegnum tölvupóstsamskipti eða með milligöngu kennslustjóra.

Einkunnadreifing V16

Eink.	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	S	F
Fjöldi	2	8	13	17	21	4	1	3	1	0	0	47
/112	1,8%	7,14%	11,6%	15,2%	18,75%	3,6%	0,9%	2,7%	0,9%	0%	0%	42%
/65	3,1%	12,3%	20%	26,2%	32,3%	6,2%	1,5%	4,6%	1,5%	0%	0%	

3.3 Yfirlit yfir námsárangur í einstökum greinum og áföngum

Enska

ENSK-	Fjöldi nem.	Staðið	F	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1HE05	8	5	3	7,2	25 / 62,5%
2HA05	8	3	5	7,3	15 / 37,5%
2HB05	3	2	1	6	10 / 66,7%
2HC05	3	1	2	6	5 / 33,3%
2OR05	2	1	1	6	5 / 50%
3PB05	1	0	1	4	0
3FO05	1	0	1		0

Félagsfræði

FÉLA-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2BY05	1	1	0	9	5 / 100%

Íslenska

ÍSLE-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1LR05	8	3	5	8,3	15 / 37,5%
1MR05	5	1	4	7	5 / 20%
2OS05	4	4	0	8	20 / 100%
3PS05	3	2	1	6,5	10 / 66,7%

Íþróttir

ÍÞRÓ-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	(Meðal)eink.	Staðnar ein. / %
1PH03	4	2	2	7,5	6 / 50%
2PL03	2	1	1	6	3 / 50%

Saga

SAGA-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2IS05	1	0	1		0

Sálfræði

SÁLF-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
-------	-------------	--------	------	------------	------------------

2IN05	1	1	0	8	5 / 100%
-------	---	---	---	---	----------

Stærðfræði

STÆR-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1GS05	5	3	2	7	15 / 60%
1AJ05	2	0	2		0
1RU05	2	1	1	7	5 / 50%
2FA05	2	0	2		0
3TL05	1	0	1		0

Þýska

ÞÝSK-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1BB05	1	0	1		0

BIFVÉLAVIRKJUN - GRUNNNÁM

Hreyflar, ventlar, smur- og kælikerfi

BVHR-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
01201	6	6	0	6,7	6 / 100%
02201	4	4	0	7	4 / 100%
03201	4	4	0	7	4 / 100%

GRUNNNÁM MÁLMIDNA

Handavinna málma

HVMÁ-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
11MG05	1	1	0	9	5 / 100%

Logsuða

LOSU-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1LS03	5	4	1	5,6	12 / 80%

Plötuvinna

PLVI-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1PS04	4	3	1	4,75	12 / 75%
202	1	1	0	9	St.n.

Rafsuða

RAFS-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2RA04	6	4	2	5,7	16 / 66,7%

GRUNNNÁM RAFIÐNA

Rafmagnsfræði

RAFM-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1RA05	2	2	0	8,5	10 / 100%
2RA04	2	1	1	8	4 / 50%

HESTABRAUT

Fóðrun og heilsa

FÓHE-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1GR03	1	1	0	6	3 / 100%

Hestamennska - Bóklegt II

HEST-	Fjöldi nem.	Staðið	F	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1GF05	1	1	0	6	5 / 100%

HÚSASMÍÐABRAUT

Áætlanir og gæðastjórnun

ÁSGH-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
3ÁG03	1	0	1		0

Grunnteikning

GRTE-	Fjöldi nem.	Staðið	F	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
1FA05	5	1	4	7	5 / 20%

Teikningar og verklýsingar

TEVH-	Fjöldi nem.	Staðið	Fall	Meðaleink.	Staðnar ein. / %
2GH05	2	2	0	9	10 / 100%

4. Almennt um nám og kennslu á skólaárinu

4.1 Bíliðngreinar - Grunnám

Kennsla hófst í bíliðngreinum á Litlahrauni á haustönn 2015 í hreyfilfræði. Í upphafi voru 9 nemar og höfðu þeir litla þekkingu á faginu. Byrjað var á fagbóklegum þætti hreyfilfræðinnar og kennt í skólastofu. Notaðar voru kennslubækurnar *Farartækjafræði* sem lðnú gefur út. Þar sem ekki voru nein kennslugögn til á staðnum fengust lánuð kennslugögn frá bíladeild Borgarholtsskóla.

Til að byrja með var kennslan eingöngu í skólastofu en eftir að vél fékkst gefins frá Bílabúð Benna fór kennslan að mestu fram í vinnusal. Þar var vélin sett í vélarstatíf, hreinsuð og rifin. Allir hlutir voru teknir í sundur, skoðaðir og metnir, mælt slit og borið saman við uppgefin mál frá framleiðanda vélarinnar.

Eftir áramót var byrjað að setja saman og gekk það vel og verkinu lauk fyrir skólalok. Nemendur tóku þrjár einingar í hreyfilfræði og voru þrír sem luku þeim öllum. Áfangarnir voru þrír, BVHR 201 0001: Hreyfill-Grunnur, BVHR 201 0002: Hreyfill-ventlar og tímagír og BVHR 201 0003: Hreyfill-Smur og kæling.

Starfið er skemmtilegt og áhugi var hjá nemendum. Aðstöðuna þarf að stórbæta, einnig kennslutæki. Möguleiki er að fá hjá umboðum tæki sem eru ábyrgðarhlutir. Verkfæri eru af skornum skammti og verður að huga að þeim hluta. Starf sem þetta er þess eðlis að það gefur möguleika fyrir nemendum að sjá tækifæri sem ekki hafa verið þeim í huga og ber að efla það.

4.2 Enska

Sex nemendur voru skráðir á haustönn í ensku í Sogni. Þrír þeirra mættu reglulega og gengust undir próf en aðeins einn þeirra lauk 5 einingum. Einnig bættust við á miðri önn tvær franskar stúlkur, en hurfu þó á braut án þess að ljúka einingum. Á vorönn voru einnig skráðir sex til náms. Þrír hættu og einn lauk ekki áfanganum vegna lausnar. Um miðja önn kom svo nýr maður inn með afar jákvætt viðhorf til námsins og luku þeir þrír sem þá voru eftir áföngum sínum og stóðust kröfur með afgerandi hætti.

Eins og venjulega var heildarfjöldi þeirra sem skráðir voru í ensku á Litlahrauni hár í hlutfalli við þá sem luku einhverju. Það er ekkert óeðlilegt við það með tilliti til þess að þetta er nám í fangelsi. Rétt er og eðlilegt að menn fái tækifæri til þess að reyna, og þá fram eftir allri önn. Ef þeir ná að ljúka einhverjum hluta hvers áfanga, fylgir sá árangur þeim í næstu atrennu.

Ástæður þess að menn hverfa frá geta verið af ýmsar. Það skiptir máli að menn séu ekki þvingaðir til mætinga, vegna þess að nemandi sem mætir vegna eigin hvata er líklegri til að ná árangri. Varðandi erlenda nema er mikilvægt að leggja áherslu á að þeir eru velkomnir sem hingað til. Eftirtektarvert er að þeir eru líklegri til að ná árangri ef þeir eru saman tveir eða fleiri.

4.3 Hestabraut

Einn nemandi í Sogni hóf á haustönn nám á hestabraut með fjarnámi í fyrsta bóklega grunnáfanganum og skilaði sínu. Nemandinn var í beinum tölvusamskiptum við kennara sinn án sérstakrar milligöngu eða afskipta kennslustjóra, nema í upphafi annar og eðlilegu eftirliti. Á vorönn tók sami nemendi framhaldsáfanga í bóklegri hestamennsku og annan áfanga til, um fóðrun og heilsu hesta. Þetta gekk upp og skilaði nemandinn fullu húsi eininga.

4.4 Íslenska

Óvenjumargir nemendur voru skráðir í íslensku á haustönn og langflestir í byrjunaráfanga. Eins og gengur er ástundunin misjöfn og margir þurfa fleiri en eina önn til að ljúka hverjum áfanga. Þeir sem ná að einbeita sér og stunda námið að einhverju marki ná yfirleitt góðum árangri. Þó voru það töluverð vonbrigði að enginn skyldi ljúka 1LR05 á önninni og almennt má segja að árangur á haustönn hafi verið slappur.

Á vorönn voru færri nemendur skráðir í upphafi og þó óvenjumargir hafi horfið á braut í miðju kafi er þó jákvætt að tiltölulega margir af þeim sem þó entist erindið út önnina skiluðu einingum í hús.

4.5. Íþróttir

Íþróttakennsla á Litlahrauni einkenndist þetta skólaárið af óvenju fáum nemendum. Sérstaklega var vorönnin fámenn og kom það fyrir í eitt skipti að enginn nemandi mætti í skólastofuna. Sérstakar aðstæður í fangelsismálum gerðu það að verkum að flutningur fanga á

milli fangelsa var meiri en áður og því nemendafjöldinn óstöðugri. Einnig gæti spilað inn í að íþróttatíminn er kenndur eftir hádegi á miðvikudögum en það virðist vera vinsæll heim-sóknartími. Þeir sem kláruðu sína áfanga gerðu það þó oftast vel.

Í bóklegu tímunum var áhersla lögð á að kynna hvað líkamleg áreynsla, skynsamleg næring og reglulegar svefnvenjur hafa mikið að segja hvað varðar líkamlegt og andlegt heilbrigði.

Í verklegu tímunum var megináherslan lögð á þolþjálfun enda er þessi nemendahópur oftast mjög duglegur að stunda lyftingar í sínum frítíma og ekki skynsamlegt að bæta miklum styrktaræfingum ofan á það. Bandý varð stundum fyrir valinu enda piltarnir viljugir að hlaupa þar og geta nemenda á svipuðu stigi. Undir lok vorannar var fámennið þó farið að valda því að badminton hentaði betur.

4.6 Málmiðngreinar

Kennslan á Litlahrauni var með sviðuðu sniði og undanfarin ár, nema að lokin urðu svolítið endaslepp. Ef litið er til framtíðar, þá þarf að athuga með svigrúm til tækjakaupa, einkum til kennslu í plötusmíði. Má þar nefna punktsuðuvél sem mikið er notuð við þunnplötuvinnu, einhvers konar plötuklippur auk ýmiskonar smærri handverkfæra. Síðan mætti hugsa sér að fá t.d. einn af gömlu rennibekkjunum ofan úr FSu og hefja grunnkennslu í rennismíði. Margar fleiri hugmyndir eru í sarpinum.

Tveir nemendur stunduðu fjarnám í efnisfræði málmiðna, hvor í sínum áfanganum, og skiluðu afburðaárangri. Kennslustjóri hafði milligöngu um námið, milli kennara og nemendanna.

4.7 Rafmagnsfræði

Tveir nemendur í Sogni glímdu á vorönn við tvo áfanga í rafmagnsfræði í fjarsambandi við kennara við rafiðnabraut FSu. Báðir náðu fyrri áfanganum með glans, annar fékk 10 í einkunn, en aðeins annar þeirra hélt út og kláraði líka seinni áfangann. Þriðji vistmaðurinn á Sogni, með nám í rafeindafræði í handraðanum, aðstoðaði félagi sína til árangurs og sannaði gildi jafningjafræðslu sem virks úrræðis í fangelsunum.

4.8 Stærðfræði / iðnteikning

Þeir áfangar sem kenndir voru í Sogni í stærðfræði voru 1AJ05, 1RU05 OG 1GS05. Einnig byrjuðu nokkrir nemendur í grunnteikningu. Í byggingagreinum voru nemendur að fást við FRVG, TEVH og ÁÆGÆ á haustönn og fram á vorönn.

Árangur var yfirleitt ágætur í stærðfræðiáföngunum en færri luku við iðnnámsáfangana. Nemendur virðast hafa ánægju af náminu og kennari var einnig ánægður með þeirra vinnu yfirleitt, sem og aðstöðuna sem er ágætlega notaleg og þægileg.

Það sem stendur helst upp úr í kennslunni á Litla Hrauni eftir skólaárið er hversu ólíkar annirnar voru. Á löngu tímabili á haustönninni voru nemendurnir mjög margir, eiginlega of margir til að mögulegt væri að halda almennilega utan um kennsluna og ná að sinna öllum nemendunum sómasamlega. Jafnvel þótt hópnum væri skipt í tvennt þá var þetta á köflum ansi erfitt, því margir nemendur áttu í margvíslegum erfiðleikum í náminu, sumir töluðu ekki né skildu íslensku og kennslubækurnar á íslensku og nánast engir voru á sama stað í náminu. Því var yfirleitt alltaf um einstaklingskennslu að ræða.

Nokkrir nemendur höfðu ekki verið í námi í langan tíma og voru að byrja upp á nýtt, kannski eftir neyslu og fannst það erfitt, aðrir áttu í erfiðleikum í náminu eins og gengur og gerist. Þeir þurftu því oft á mikilli aðstoð og stuðningi að halda, sem ekki var alltaf kostur að veita þeim nægilega vel af því að sinna þurfti mörgum öðrum líka. Þar af leiðandi kom það oft fyrir í tímum að nemendur sem þurftu að bíða eftir aðstoð kennarans meðan hann var að sinna öðrum urðu ópolinmóðir og pirraðir og þannig gat stundum myndast losarabragur í nemendahópnum sem gat verið erfitt að ráða við.

Álagið á kennarann á haustönninni var því ansi mikið, enda kenndi hann, þegar nemendur voru flestir, 12 mismunandi áfanga í stærðfræði og teikningu, sem er einfaldlega of mikið fyrir einn kennara með marga nemendur sem þurfa á mikilli aðstoð halda, og kennslan að auki í tveimur stofum.

Vorönnin aftur á móti var allt öðruvísi, miklu færri nemendur, færri áfangar og álagið því miklu minna. Hægt var fyrir vikið að sinna öllum nemendunum sómasamlega og andrúmsloftið í hópnum var því þægilegra. Í lok annarinnar hefðu þeir þó gjarnan mátt vera fleiri sem héldu út, en sumir þeirra voru þátttakendur í uppákomum innan fangelsisins á önninni og komust ekki almennilega í gang í náminu aftur, þegar þeir mættu í skólann eftir einangrunarvist, og hættu fljótlega.

Þrátt fyrir að margir nemendur hafi átt í erfiðleikum í náminu í vetur þá voru þarna einnig sem betur fer ágætis námsmenn líka sem fundu sig vel í náminu og er skemmtilegt að

kenna. Margir voru jafnvel miklu betri en þeir trúðu sjálfir og hafa áhuga á að læra meira og jafnvel klára eitthvað iðnnám.

Spurning er, varðandi næstu önn, hvort ekki sé skynsamlegra út frá reynslu af haustönninni, ef líkur eru á að margir nemendur skrái sig í nám, að einn kennari sjái um kennsluna í stærðfræðinni eingöngu og annar kennari um kennsluna í grunnteikningu og fagteikningu (tölvuteikningunni) ásamt einhverjum bóklegum iðngreinum, eins og skipulagið var fyrir haustönn 2014. Annar kostur væri að takmarka fjölda nemenda í námið ef einn kennari á að sinna öllu þessu.

4.9 Ýmislegt fjarnám: Saga-Sálfræði-Félagsfræði-Uppeldisfræði-Þýska o.fl.

Boðið var upp á fjarkennslu í tveimur söguáföngum, einum sálfræðiáfanga, bæði á haustönn og vorönn, og einum félagsfræðiáfanga á vorönn. Námið var skipulagt þannig að nemendur fengu í hendur kennslubækur og verkefni og tóku próf/skiluðu verkefnum til kennslustjóra sem flutti úrlausnir til viðkomandi kennara í FSu. Einn nemendanna stundaði námið af alvöru og náði góðum árangri í öllum þessum greinum og sá hinn sami stundar nám í þriðja söguáfanganum og uppeldisfræðiáfanga í sumar.

Einn nemandi reyndi sig á vorönn við fjarnám í þýsku frá FSu með milligöngu kennslustjóra en námið reyndist honum ofviða án aðgengis að kennara og hætti hann námi fyrir annarlok. Tveir aðrir nemendur skráðu sig í þýskunám við fjarnámsdeild Fjölbrautaskólans við Ármúla en skiluðu ekki árangri. Þá luku þrír nemendur á Litlahrauni bóklegum hluta smáskipastjórnunarnáms, sk. „pungaprófi“, frá Tækniskólanum með miklum glans, 2 á haustönn og 1 á vorönn.

5. Náms- og starfsráðgjöf

Náms- og starfsráðgjafi var í 100% starfi við fangelsin skólaárið 2015 - 2016, 15% var úthlutað til náms- og starfsráðgjafa Fjölbrautaskóla Snæfellinga sem sinnir Kvíabryggju og 10% til Verkmenntaskólans á Akureyri sem sinnir Fangelsinu á Akureyri. Viðvera á Litlahrauni var á fimmtudögum og fyrir hádegis á föstudögum og í Sogni eftir hádegis á föstudögum.

Námsráðgjafi sat reglulega fundi með heilbrigðisteymi og forstöðumanni fangelsisins á Litlahrauni á haustönn en var í sambandi við starfsmenn eftir þörf á vorönn, í takt við

breyttar áherslur nýs forstöðumanns. Námsráðgjafi var í reglulegu sambandi við önnur fangelsi og veitti einnig tveimur nemendum á Skólavörðustíg eftirfylgni en þeir höfðu stundað nám á Litlahrauni og Sogni, og gafst þannig tækifæri til að ljúka því, og lauk annar þeirra einum áfanga.

Viðtölum sem tekin voru skólaárið 2015 – 2016 má gróflega skipta í persónuleg málefni, ráðgjöf við val á námi/áhugasvið, ráðgjöf við nemendur með sérþarfir og náms-tækni/skipulag. Mestur þungi viðtala lá í ráðgjöf við nemendur með sérþarfir svo sem vegna lesblindu og/eða athyglisbrests og aðhaldi við þá nemendur.

Á haustönn stunduðu fjórir nemendur háskólanám, þrír stunduðu nám í tölvunarfræði og einn í heimspeki. Á vorönn voru þeir þrír, tveir í tölvunarfræði og einn í heimpeki. Þrír nemendur lærðu smáskiparéttindi við Tækniskólann í Reykjavík og luku bóklegu prófi. Þeir munu ljúka verklega hlutanum að lokinni afplánun. Þrír nemendur fóru í gegnum fyrstu skref raunfærnimats en luku ekki því ferli af ýmsum ástæðum. Þá voru þrír nemendur skráðir í fjarnám við Fjölbrautaskólann við Ármúla.

Gestafyrirlesari frá Opna háskólanum í Reykjavík kom á Litlahraun og fjallaði um markmiðasetningu og Védís Grönvold íþróttakennari kom einnig á Litlahraun og fjallaði um næringu og heilsu auk þess sem hún leiðbeindi föngum með æfingar í íþróttasal.

6. Lokaorð

Skólaárið 2015-2016 var um margt sérstætt í fangelsunum. Metfjöldi nemenda skráði sig til náms á haustönn og tvísetja þurfti skólann. Á vorönn voru skráningar ekki jafn margar en aldrei í elstu manna minnum hefur verið önnur eins upplausn í nemendahópnum, með tilheyrandi áhrifum á skólahaldið. Það er einsdæmi að undir lok annar hafi enginn nemandi mætt í kennslustundir, eins og raunin varð í nokkur skipti. Breytingar voru gerðar á lögum sem hafa áhrif á fullnustu refsinga og mikil áhrif á skólahaldið. Aðrir áhrifaþættir innan húss spiluðu einnig stóra rullu.

Vinna að undirbúningi stefnumótunar um skólahald, nám og kennslu fanga, sem hófst á síðasta skólaári, hélt áfram af fullum krafti. Eftir fundi kennslustjóra og starfs- og námsráðgjafa með skólameistara FSu, forstöðumanni Fangelsisins á Litlahrauni og Sogni og með starfsmanni og forstjóra Fangelsismálastofnunar tók kennslustjóri saman drög að stefnumót-

un í málaflokknum. Stefnumótunardrögin voru í framhaldinu send bæði ráðuneyti menntamála og Innanríkisráðuneytinu með óskum um stofnun starfshóps um mótun framtíðarstefnu, með tilliti til breytinga á lögum og opunar nýs fangelsis á Hólmsheiði. Ekki hefur erindinu verið svarað, eða starfshópurinn stofnaður, en vonandi líður að því fljótlega, því málið er brýnt.

Að lokum þakkar undirritaður kærlega öllum sem koma að skólahaldi FSu í fangelsunum, starfsfólki fangelsanna, kennurum og skólameistara FSu, Fangelsismálastofnun háskóla- fólki, náms- og starfsráðgjafa og síðast en ekki síst nemendunum sjálfum, fyrir gjöfult og gott samstarf.

Gleðilegt sumar.

Selfossi, 31. maí 2016.

Gylfi Þorkelsson, kennslustjóri.